Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 7ης Απριλίου 2016[1]

Υπόθεση C-673/13 P

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά

Stichting Greenpeace Nederland και Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)

«Αίτηση αναιρέσεως — Κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001 — Πρόσβαση στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων — Κανονισμός (ΕΚ) 1367/2006 — Πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες — Πληροφορίες σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον — Έγγραφα σχετικά με την πρώτη έγκριση διαθέσεως στην αγορά της δραστικής ουσίας γλυφοσάτη — Μερική άρνηση παροχής προσβάσεως — Κίνδυνος προσβολής των εμπορικών συμφερόντων φυσικού ή νομικού προσώπου — Υπέρτερο δημόσιο συμφέρον»

I – Εισαγωγή

1. Η γλυφοσάτη καταλέγεται μεταξύ των ευρύτερα χρησιμοποιούμενων φυτοπροστατευτικών δραστικών ουσιών. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα να εντοπίζονται ίχνη της στην τροφική αλυσίδα, εσχάτως στις γερμανικές μπύρες. Την ίδια στιγμή αποτελεί διαφιλονικούμενο ζήτημα το αν η εν λόγω δραστική ουσία είναι καρκινογόνα. Δεν προκαλεί συνεπώς έκπληξη το γεγονός ότι η Greenpeace και η Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) επιδιώκουν εδώ και πολύ καιρό να τους χορηγηθεί πρόσβαση στον φάκελο της εγκρίσεως της χρήσεως της δραστικής αυτής ουσίας σε φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

2. Η Επιτροπή δημοσιοποίησε μέρος των σχετικών εγγράφων, πλην όμως δεν επέτρεψε την πρόσβαση σε άλλα έγγραφα προκειμένου να προστατεύσει τα εμπορικά συμφέροντα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι και τα μη δημοσιοποιηθέντα έγγραφα αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον με αποτέλεσμα να τεκμαίρεται υποχρεωτικώς η συνδρομή υπέρτερου συμφέροντος για τη δημοσιοποίησή τους.

3. Κατά συνέπεια, στην υπό κρίση αναιρετική διαδικασία χρήζει διευκρινίσεως το ζήτημα τι νοείται με τον όρο πληροφορίες που αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

II – Το νομικό πλαίσιο

Α — Το διεθνές δίκαιο

4. Το δικαίωμα προσβάσεως σε περιβαλλοντικές πληροφορίες κατοχυρώνεται με τη Σύμβαση για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα περιβάλλοντος[2] (στο εξής: Σύμβαση του Ώρχους), η οποία υπογράφηκε από την Κοινότητα στις 25 Ιουνίου 1998 στο Ώρχους της Δανίας[3].

5. Το άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχείο δ', της Συμβάσεως ρυθμίζει την άρνηση κοινολογήσεως περιβαλλοντικών πληροφοριών για λόγους εμπορικού και βιομηχανικού απορρήτου ως εξής:

«Αίτημα για περιβαλλοντικές πληροφορίες δύναται να απορρίπτεται, εάν η κοινολόγηση θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις:

α) – γ) […]

δ) στον εμπιστευτικό χαρακτήρα εμπορικών και βιομηχανικών πληροφοριών, σε περίπτωση που ο εν λόγω εμπιστευτικός χαρακτήρας προστατεύεται βάσει του νόμου, προκειμένου να προστατεύεται νόμιμο οικονομικό συμφέρον. Εντός του πλαισίου αυτού, κοινολογούνται πληροφορίες σχετικά με εκπομπές οι οποίες είναι σημαντικές για την προστασία του περιβάλλοντος·

[…]»

6. Η προστασία εμπιστευτικών εμπορικών πληροφοριών που διαβιβάζονται σε κρατικές αρχές ρυθμίζεται επίσης με το άρθρο 39, παράγραφος 3, της Συμφωνίας TRIPS[4]:

«Σε περιπτώσεις στις οποίες η παροχή έγκρισης για τη διάθεση στην αγορά φαρμακευτικών προϊόντων ή χημικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται στη γεωργία και για τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί νέες χημικές ενώσεις προϋποθέτει την υποβολή των αποτελεσμάτων δοκιμών, τα οποία δεν έχουν προηγουμένως δοθεί στη δημοσιότητα, ή άλλου είδους στοιχείων, η συγκέντρωση των οποίων απαιτεί μεγάλη προσπάθεια, τα μέλη οφείλουν να προστατεύουν τα εν λόγω στοιχεία έναντι αθέμιτων επιχειρηματικών πρακτικών. Επιπλέον, τα μέλη διαφυλάσσουν τον απόρρητο χαρακτήρα των εν λόγω στοιχείων, εκτός αν η αποκάλυψή τους είναι αναγκαία για την προστασία του κοινού ή εκτός αν λαμβάνονται μέτρα για την προστασία των στοιχείων έναντι αθέμιτων επιχειρηματικών πρακτικών.»

Β — Το δίκαιο της Ένωσης

1. Ο κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001

7. Ο κανονισμός 1049/2001[5] θέτει τις αρχές, τις προϋποθέσεις και τα όρια του προβλεπόμενου στο άρθρο 255 ΕΚ δικαιώματος προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών αυτών οργάνων.

2 — ΕΕ 2005, L 124, σ. 4.

3 — Εγκριθείσα με την απόφαση 2005/370/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2005 (ΕΕ L 124, σ. 1).

4 — Συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου που περιλαμβάνεται ως παράρτημα 1Γ στη Συμφωνία για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), η οποία υπογράφηκε στο Μαρακές στις 15 Απριλίου 1994 και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) (ΕΕ L 336, σ. 1).

5 — Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145, σ. 43).

8. Το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 1049/2001 οριοθετεί το δικαίωμα αυτό:

«(2) Τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σ' ένα έγγραφο, η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία:

— των εμπορικών συμφερόντων ενός συγκεκριμένου φυσικού ή νομικού προσώπου, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής ιδιοκτησίας,

— […]

— […]

εκτός εάν για τη γνωστοποίηση του εγγράφου υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον.»

2. Ο κανονισμός για τη Σύμβαση του Ώρχους

9. Ο κανονισμός για τη Σύμβαση του Ώρχους[6] έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή της Συμβάσεως του Ώρχους σε ό,τι αφορά τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού για τη Σύμβαση του Ώρχους τροποποιεί τις εξαιρέσεις που προβλέπει ο κανονισμός 1049/2001 από το δικαίωμα προσβάσεως σε έγγραφα σε ό,τι αφορά τις πληροφορίες σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον:

«Όσον αφορά το άρθρο 4 παράγραφος 2 πρώτο και τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, εξαιρέσει των ερευνών, ιδίως εκείνων που αφορούν τυχόν παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου, θεωρείται ότι υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον που επιβάλλει τη δημοσιοποίηση των πληροφοριών, όταν οι ζητούμενες πληροφορίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον. Όσον αφορά τις λοιπές εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, οι λόγοι απόρριψης ερμηνεύονται περιοριστικά, λαμβανομένου υπόψη του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετείται από τη δημοσιοποίηση και το κατά πόσον οι ζητούμενες πληροφορίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον.»

3. Η οδηγία για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

10. Η οδηγία για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα[7] ρύθμιζε καταρχάς την έγκριση, τη διάθεση στην αγορά, τη χρήση και τον έλεγχο φυτοπροστατευτικών προϊόντων καθώς και τη διάθεση στην αγορά και τον έλεγχο δραστικών ουσιών για τα προϊόντα αυτά. Για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα απαιτείται ιδίως η χορήγηση εγκρίσεως από τα κράτη μέλη. Τούτο προϋποθέτει τη μελέτη των επιπτώσεών τους.

6 — Κανονισμός (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ L 264, σ. 13).

7 — Οδηγία 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων (ΕΕ L 230, σ. 1).

11. Στο άρθρο 14 ρυθμίζεται η προστασία των πληροφοριών που υποβάλλονται στο πλαίσιο της διαδικασίας εγκρίσεως:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της [οδηγίας για τις περιβαλλοντικές πληροφορίες[8]], τα κράτη μέλη και η Επιτροπή φροντίζουν για την τήρηση [της] εμπιστευτικ[ότητας] των πληροφοριών που υποβάλλουν οι αιτούντες και οι οποίες αποτελούν βιομηχανικό ή εμπορικό απόρρητο, εφόσον το ζητήσει ο αιτών την καταχώρηση μιας δραστικής ουσίας στο παράρτημα Ι ή ο αιτών την έγκριση ενός φυτοπροστατευτικού προϊόντος και εφόσον το κράτος μέλος, ή η Επιτροπή, δεχθούν την αιτιολόγηση που προσκομίζει ο αιτών.

[Η] εμπιστευτικ[ότητα] δεν ισχύει:

[…]»

12. Με την οδηγία 2001/99/ΕΚ[9] η Επιτροπή ενέκρινε τη δραστική ουσία γλυφοσάτη δυνάμει της οδηγίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

4. Ο κανονισμός για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

13. Από τις 14 Ιουνίου 2011 ισχύει, όπως προβλέπεται στο άρθρο 84 αυτού, ο κανονισμός για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα[10], αντικαθιστώντας την οδηγία για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

14. Η αιτιολογική σκέψη 39 του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα έχει ως εξής:

«Οι μελέτες αποτελούν μεγάλη επένδυση. Η επένδυση αυτή θα πρέπει να προστατεύεται ώστε να παρακινείται η έρευνα. Για τον λόγο αυτό οι δοκιμές και οι μελέτες, εκτός από εκείνες στις οποίες χρησιμοποιούνται σπονδυλωτά ζώα, οι οποίες θα υπόκεινται σε υποχρεωτική κοινή χρήση δεδομένων, που υποβάλλονται από έναν αιτούντα προς ένα κράτος μέλος θα πρέπει να προστατεύονται ώστε να μην χρησιμοποιούνται από άλλον αιτούντα. Ωστόσο, η προστασία αυτή θα πρέπει να είναι χρονικά περιορισμένη για να επιτρέπεται ο ανταγωνισμός. Θα πρέπει επίσης να περιορίζεται σε μελέτες που είναι απολύτως αναγκαίες για κανονιστικούς σκοπούς, ώστε να αποφεύγονται οι αιτήσεις που παρατείνουν τεχνητά την περίοδο προστασίας μέσω της υποβολής νέων μελετών που δεν είναι αναγκαίες. Οι επιχειρήσεις, ιδίως οι μικρές και μεσαίες, θα πρέπει να έχουν τις ίδιες δυνατότητες πρόσβασης στην αγορά.»

15. Η αιτιολογική σκέψη 41 του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα αναφέρεται στο ζήτημα των αιτήσεων παροχής πληροφοριών. Έχει ως εξής:

«Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και η Αρχή εφαρμόζουν διαφορετικούς κανόνες όσον αφορά την πρόσβαση και την εμπιστευτικότητα των εγγράφων, είναι σκόπιμο να αποσαφηνισθούν οι διατάξεις όσον αφορά την πρόσβαση στις πληροφορίες που περιέχονται στα έγγραφα που κατέχουν οι αρχές καθώς και την εμπιστευτικότητα των εγγράφων αυτών.»

8 — Οδηγία 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 41, σ. 26).

9 — Οδηγία της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2001, για την τροποποίηση του παραρτήματος Ι της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ ώστε να καταχωρηθεί, μεταξύ άλλων, η γλυφοσάτη ως δραστική ουσία (ΕΕ L 304, σ. 14).

10 — Κανονισμός (ΕΚ) 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 309, σ. 1).

16. Το άρθρο 63, παράγραφος 2, του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα καθορίζει τις πληροφορίες των οποίων η δημοσιοποίηση κατά κανόνα υπονομεύει ορισμένα άξια προστασίας συμφέροντα:

«Η γνωστοποίηση των ακόλουθων πληροφοριών θεωρείται κανονικά ότι υπονομεύει την προστασία των εμπορικών συμφερόντων ή της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας των ενδιαφερομένων:

α) η μέθοδος παρασκευής·

β) ο προσδιορισμός της πρόσμειξης της δραστικής ουσίας, με εξαίρεση τις προσμείξεις που θεωρούνται σημαντικές από τοξικολογική, οικοτοξικολογική και περιβαλλοντική άποψη·

γ) αποτελέσματα παρτίδων παραγωγής της δραστικής ουσίας, συμπεριλαμβανομένων των προσμείξεων·

δ) μέθοδοι ανάλυσης προσμείξεων της δραστικής ουσίας, όπως παρασκευάζεται, με εξαίρεση τις μεθόδους για τις προσμείξεις που θεωρούνται σημαντικές από τοξικολογική, οικοτοξικολογική και περιβαλλοντική άποψη·

ε) διασυνδέσεις μεταξύ του παραγωγού ή του εισαγωγέα και του αιτούντος ή του κατόχου της άδειας·

στ) πληροφορίες σχετικά με την πλήρη σύνθεση ενός φυτοπροστατευτικού προϊόντος·

ζ) ονομασίες και διευθύνσεις των προσώπων που συμμετέχουν στη διενέργεια δοκιμών σε σπονδυλωτά ζώα.»

17. Πάντως, κατά το άρθρο 63, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, το άρθρο 63 εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της οδηγίας για τις περιβαλλοντικές πληροφορίες.

18. Το άρθρο 80 του κανονισμού (ΕΚ) 1107/2009 περιλαμβάνει διάφορες μεταβατικές διατάξεις όπως, μεταξύ άλλων, την εξής που περιλαμβάνεται στην παράγραφο 5:

«Για τις αιτήσεις άδειας φυτοπροστατευτικών προϊόντων:

α) δυνάμει του άρθρου 4 της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ, οι οποίες εκκρεμούν στο κράτος μέλος· ή

β) πρόκειται να τροποποιηθούν ή να αποσυρθούν μετά την καταχώρισή τους στο παράρτημα I της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ ή μετά από έγκριση σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου,

στις 14 Ιουνίου 2011, λαμβάνεται απόφαση βάσει του ισχύοντος προ της ημερομηνίας εκείνης εθνικού δικαίου.

Μετά την απόφαση αυτή, εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός.»

19. Κατά το άρθρο 84, παράγραφος 1, του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ο κανονισμός αυτός άρχισε να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, ήτοι στις 14 Δεκεμβρίου 2009. Στον κανονισμό προβλέπεται όμως περαιτέρω ότι αρχίζει να ισχύει από τις 14 Ιουνίου 2011.

III – Τα πραγματικά περιστατικά και η διοικητική διαδικασία

20. Η Stichting Greenpeace Nederland και η PAN Europe ζήτησαν από την Επιτροπή, στις 20 Δεκεμβρίου 2010, πρόσβαση σε σειρά εγγράφων σχετικών με την πρώτη έγκριση διαθέσεως στην αγορά της γλυφοσάτης ως δραστικής ουσίας, η οποία χορηγήθηκε το 2001 κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.

21. Κατόπιν συνεννοήσεως με τη Γερμανία, ήτοι το κράτος μέλος του οποίου οι αρχές είχαν κάνει την προεργασία για τη χορήγηση της πρώτης εγκρίσεως από την Επιτροπή, το εν λόγω θεσμικό όργανο, στις 10 Αυγούστου 2011, απέρριψε εν μέρει την αίτηση αυτή. Η δημοσιοποίηση των εγγράφων στα οποία δεν επιτράπηκε η πρόσβαση θα υπονόμευε τα εμπορικά συμφέροντα των επιχειρήσεων που τα είχαν υποβάλει για τη χορήγηση της πρώτης εγκρίσεως. Η Επιτροπή εκθέτει ότι, μολονότι η μέθοδος παρασκευής της γλυφοσάτης είναι κατά βάση γνωστή, ωστόσο δεν ισχύει το ίδιο όσον αφορά τις συγκεκριμένες μεθόδους που χρησιμοποιούν οι εκάστοτε παραγωγοί. Οι μέθοδοι αυτές όμως μπορούν να συναχθούν ιδίως από τις προσμείξεις του προϊόντος και την ακριβή σύνθεσή του. Δεν προκύπτει ότι συντρέχει υπέρτερο δημόσιο συμφέρον δημοσιοποιήσεως των εγγράφων αυτών. Ειδικότερα, οι πληροφορίες τις οποίες περιέχουν δεν αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον.

IV – Επί της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου

22. Κατά της αποφάσεως αυτής η Stichting Greenpeace Nederland και η Pan Europe άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

23. Το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την προσβληθείσα απόφαση της Επιτροπής στο μέτρο που με αυτή δεν επιτράπηκε η πρόσβαση σε έγγραφα τα οποία αφορούν, πρώτον, την «ταυτότητα» και την ποσότητα όλων των προσμείξεων που περιέχονται στην κοινοποιηθείσα από κάθε επιχείρηση δραστική ουσία, δεύτερον, τις προσμείξεις των διαφόρων παρτίδων και την ελάχιστη, μέση και μέγιστη ποσότητα εκάστης των προσμείξεων αυτών, και, τρίτον, τη σύνθεση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που αναπτύχθηκαν από τις επιχειρήσεις [11].

24. Το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε καταρχάς ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006 θεσπίζει νόμιμο τεκμήριο κατά το οποίο το δημόσιο συμφέρον για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών οι οποίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον υπερισχύει των εμπορικών συμφερόντων εμπιστευτικής μεταχειρίσεως των πληροφοριών αυτών. Ακολούθως, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι οι προπαρατεθείσες πληροφορίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον.

V – Επί των αιτημάτων των διαδίκων

25. Η Επιτροπή άσκησε στις 17 Δεκεμβρίου 2013 αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να αναιρέσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου·

2) κατά το άρθρο 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, είτε να κρίνει το ίδιο οριστικώς επί του πρώτου και τρίτου λόγου ακυρώσεως, είτε να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου για να αποφανθεί επί των λόγων αυτών· και

3) να καταδικάσει τις αναιρεσίβλητες στα δικαστικά έξοδα.

11 — Απόφαση Stichting Greenpeace Nederland και PAN Europe κατά Επιτροπής (T-545/11, EU:T:2013:523).

26. Η Stichting Greenpeace Nederland και η PAN Europe ζητούν, αντιθέτως, από το Δικαστήριο:

1) να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως· και

2) να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

27. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε την αίτηση της Γερμανίας να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής και, με διατάξεις της 3ης Μαρτίου 2015, δέχθηκε τις αιτήσεις των European Crop Protection Association, CropLife International, CropLife America, Inc., National Association of Manufacturers of the United States of America και American Chemistry Council, Inc., European Chemical Industry Council και European Crop Care Association να παρέμβουν υπέρ της Επιτροπής. Όλοι οι ανωτέρω κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις και, εξαιρουμένης της Γερμανίας, ανέπτυξαν επίσης προφορικώς τις θέσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

28. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 4ης Φεβρουαρίου 2016, η Σουηδία άσκησε παρέμβαση υπέρ των Stichting Greenpeace Nederland και PAN Europe.

VI – Εκτίμηση

29. Με την αίτηση αναιρέσεώς της, η Επιτροπή βάλλει κατά της πραγματοποιηθείσας από το Γενικό Δικαστήριο ερμηνείας του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006. Κατά την εν λόγω «ρήτρα περί εκπομπών» συντρέχει υπέρτερο δημόσιο συμφέρον για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών, το οποίο υπερισχύει ιδίως της προστασίας των εμπορικών απορρήτων, εφόσον οι ζητηθείσες πληροφορίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον.

30. Πάντως, το Γενικό Δικαστήριο συντάσσεται ως επί το πλείστον με την άποψη την οποία εξέθεσα στις προτάσεις μου στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 2, τέταρτο εδάφιο, της οδηγίας για τις περιβαλλοντικές πληροφορίες. Η εν λόγω διάταξη περιλαμβάνει ρήτρα περί εκπομπών αντίστοιχη προς αυτήν του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού για τη Σύμβαση του Ώρχους. Όπως εξέθεσα στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης, ως πληροφορίες σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον πρέπει να θεωρηθούν τόσο οι πληροφορίες σχετικά με την έκχυση ουσιών όσο και οι πληροφορίες για τις συνέπειες τέτοιας εκχύσεως [12]. Το Δικαστήριο, αντιθέτως, δεν έχει ακόμα αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού.

31. Θα ήθελα συνεπώς να καταστεί σαφές ήδη από το σημείο αυτό ότι, κατά την εκτίμησή μου, οι αιτιάσεις της Επιτροπής που απαρτίζουν το πρώτο και το τρίτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως δεν είναι πειστικές. Το πρώτο σκέλος αφορά την από συστηματικής απόψεως συνοχή των διαφόρων διατάξεων της νομοθεσίας που διέπει την πρόσβαση σε έγγραφα, οι οποίες περιλαμβάνονται στον κανονισμό 1049/2001, στον κανονισμό για τη Σύμβαση του Ώρχους και στο άρθρο 4, παράγραφος 4, της Συμβάσεως του Ώρχους (σχετικώς υπό Α). Το τρίτο σκέλος αφορά τη στάθμιση μεταξύ των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και τη Σύμβαση TRIPS (σχετικώς υπό Β).

32. Αντιθέτως, το δεύτερο σκέλος της αιτήσεως αναιρέσεως, το οποίο έχει ως αντικείμενο τις ιδιαίτερες ρυθμίσεις της νομοθεσίας που διέπει τον τομέα της φυτοπροστασίας, με παρωθεί στην επανεξέταση της θέσεως που είχα διατυπώσει τότε, καθότι η Επιτροπή επικαλείται διατάξεις του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα οι οποίες, ratione temporis, δεν ενέπιπταν στο αντικείμενο της υποθέσεως Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. (σχετικώς υπό Γ).

12 — Προτάσεις μου στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. (C-266/09, EU:C:2010:546, σημεία 93 έως 95).

Α — Επί της συνοχής των κανόνων που διέπουν την πρόσβαση, θεωρούμενων από συστηματικής απόψεως

33. Κατά παράβαση του άρθρου 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Επιτροπή δεν εκθέτει επακριβώς τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά των οποίων βάλλει με το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεώς της. Μολονότι αναφέρει, κατά το τέλος της επιχειρηματολογίας της, ορισμένες σκέψεις, ήτοι τις υπ' αριθ. 53, 57, 69 και 71, ωστόσο οι παραπομπές αυτές αποσκοπούν μόνο στην κατάδειξη των υποτιθέμενων αδυναμιών της προσεγγίσεως που υιοθέτησε το Γενικό Δικαστήριο. Πάντως, κατόπιν ενδελεχούς μελέτης της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής και της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι δυνατό να διακριβωθεί σε τι αναφέρεται η Επιτροπή. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν πρέπει να απορρίψει ως απαράδεκτο το σκέλος αυτό του μοναδικού λόγου αναιρέσεως.

1. Επί της πρακτικής αποτελεσματικότητας της προστασίας των εμπορικών απορρήτων

34. Η Επιτροπή προβάλλει ως βασικό επιχείρημα ότι κάθε ουσία εκχέεται κάποια στιγμή στο περιβάλλον. Κατά συνέπεια, υποστηρίζει ότι το τεκμήριο του υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών που αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς. Σε αντίθετη περίπτωση, οι εξαιρέσεις από το δικαίωμα προσβάσεως σε πληροφορίες, οι οποίες αναγκαστικά υποχωρούν έναντι αυτού του υπέρτερου συμφέροντος, θα στερούνταν πρακτικής αποτελεσματικότητας. Η Επιτροπή επιζητεί συνεπώς τον περιορισμό του τεκμηρίου σε πληροφορίες σχετικά με πραγματικές εκπομπές που εκχέονται από ορισμένες εγκαταστάσεις.

35. Η άποψη αυτή είναι ορθή κατά το ότι δεν μπορεί κάθε συσχετισμός μιας πληροφορίας με την έκχυση ουσιών στο περιβάλλον να έχει άνευ ετέρου ως αποτέλεσμα την εφαρμογή της ρήτρας περί εκπομπών. Αντιθέτως, πρέπει να πρόκειται για πληροφορίες σχετικά με την έκχυση καθαυτή[13]. Η έννοια αυτή καταλαμβάνει όμως και πληροφορίες οι οποίες αφορούν τις επιπτώσεις της εκχύσεως, όπως επί παραδείγματι μελέτες σχετικά με τα κατάλοιπα ορισμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος[14]. Πράγματι, οι πληροφορίες αυτές αφορούν τις ιδιότητες των εκχεόμενων ουσιών.

36. Υπό το πρίσμα τέτοιας ερμηνείας της ρήτρας περί εκπομπών, η εξαίρεση υπέρ των εμπορικών απορρήτων, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν στερείται νοήματος. Η εξαίρεση αυτή μπορεί καταρχήν να εξακολουθεί να εφαρμόζεται σε πληροφορίες οι οποίες αφορούν τη μεταχείριση των ουσιών πριν από την έκχυσή τους. Ζήτημα εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών τίθεται μόνο στον βαθμό που οι πληροφορίες αυτές παρέχουν στοιχεία για τις ιδιότητες της εκχεόμενης ουσίας.

2. Επί της εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών σε «υποθετικές» εκπομπές

37. Επικαλούμενη τις προτάσεις μου στην υπόθεση Ville de Lyon, η Επιτροπή υποστηρίζει περαιτέρω ότι η ρήτρα περί εκπομπών καταλαμβάνει μόνο πραγματικές και όχι υποθετικές εκπομπές. Οι εν προκειμένω επίμαχες πληροφορίες δεν αφορούν όμως πραγματικές εκπομπές.

38. Είναι αληθές ότι στις προτάσεις μου εκείνες είχα εκφράσει την άποψη ότι η προστασία των εμπορικών απορρήτων παύει με την απελευθέρωση των ουσιών τις οποίες αφορούν οι πληροφορίες για τις οποίες τηρήθηκε το απόρρητο[15].

13 — Προτάσεις μου στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. (C-266/09, EU:C:2010:546, σημείο 93). Βλ. επίσης τις προτάσεις μου στην υπόθεση Ville de Lyon (C-524/09, EU:C:2010:613, σκέψεις 73 και 74).

14 — Προτάσεις μου στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. (C-266/09, EU:C:2010:546, σημείο 93).

15 — Προτάσεις μου στην υπόθεση Ville de Lyon (C-524/09, EU:C:2010:613, σημεία 73 και 74).

39. Ακόμη, η έννοια των περιβαλλοντικών πληροφοριών επιτάσσει οι εκπομπές να επηρεάζουν ή να ενδέχεται να επηρεάσουν τα κατά το άρθρο 2, στοιχείο δ′, σημείο ii, του κανονισμού για τη Σύμβαση του Ώρχους στοιχεία του περιβάλλοντος. Η περίπτωση στην οποία μια τέτοια επίδραση είναι, το πολύ, υποθετικώς δυνατή εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής των κανόνων σχετικά με την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες.

40. Συμμερίζομαι συνεπώς την άποψη της Επιτροπής ότι οι πληροφορίες σχετικά με υποθετικές εκπομπές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών.

41. Ωστόσο, τα εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα κατά κανόνα εκχέονται βάσει του προορισμού τους. Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ως δεδομένο ότι οι πληροφορίες σχετικά με την έγκρισή τους δεν έχουν ως αντικείμενο υποθετικές εκπομπές.

3. Επί του περιορισμού σε εκπομπές προερχόμενες από εγκαταστάσεις

42. Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η έκχυση φυτοπροστατευτικών προϊόντων εκφεύγει πλήρως του πεδίου εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών, καθότι η ρήτρα αυτή περιορίζεται σε εκπομπές που προέρχονται από εγκαταστάσεις.

43. Η άποψη αυτή δεν αντλεί έρεισμα από το γράμμα του κανονισμού για τη Σύμβαση του Ώρχους καθότι αυτός ούτε περιορίζει την έννοια της εκπομπής στις εγκαταστάσεις ούτε παραπέμπει σε άλλες οδηγίες στις οποίες συμβαίνει τούτο.

44. Η Επιτροπή στηρίζει όμως το επιχείρημα περί περιορισμού του πεδίου εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών στις εκπομπές από εγκαταστάσεις στις κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της Συμβάσεως του Ώρχους. Εκεί προτεινόταν αρχικώς η χρησιμοποίηση του ορισμού του άρθρου 2, σημείο 5, της οδηγίας ΟΠΕΡ[16] κατά την εφαρμογή της ρήτρας περί εκπομπών της Συμβάσεως του Ώρχους[17]. Στη δεύτερη έκδοση[18] γίνεται αντιθέτως παραπομπή στον ταυτόσημο ορισμό των εκπομπών του άρθρου 3, σημείο 4, της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές[19]. Αμφότεροι οι ορισμοί περιορίζουν την έννοια των εκπομπών σε εκχύσεις από εγκαταστάσεις.

45. Μολονότι οι κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της Συμβάσεως του Ώρχους μπορούν να θεωρηθούν ως επεξηγηματικό έγγραφο, το οποίο θα ήταν δυνατόν, ενδεχομένως, να ληφθεί υπόψη, μαζί με άλλα σχετικά στοιχεία, για την ερμηνεία της συμβάσεως αυτής, εντούτοις οι αναλύσεις που περιέχουν δεν είναι δεσμευτικές και δεν έχουν την κανονιστική ισχύ των διατάξεων της Συμβάσεως του Ώρχους[20].

46. Σε σχέση με το υπό εξέταση ερώτημα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στις κατευθυντήριες γραμμές δεν αιτιολογείται για ποιον λόγο πρέπει να ισχύσει ειδικώς ο ορισμός της οδηγίας ΟΠΕΡ και της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές. Θα μπορούσε επί παραδείγματι επίσης να εφαρμοστεί ο ορισμός του άρθρου 2, σημείο 8, της οδηγίας για την περιβαλλοντική ευθύνη[21] βάσει του οποίου δεν αποτελεί κριτήριο το αν οι εκπομπές προέρχονται από εγκαταστάσεις, αλλά το αν αποδίδονται σε ανθρώπινη δραστηριότητα.

16 — Οδηγία 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (ΕΕ L 257, σ. 26).

17 — Stec/Casey-Lefkowitz/Jendrośka, *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*, New York 2000, σ. 60 (σ. 76 της γαλλικής αποδόσεως).

18 — Ebbesson/Gaugitsch/Miklau/Jendrośka/Stec/Marshall, *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*, 2η έκδ. 2014, σ. 88.

19 — Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334, σ. 17).

20 — Αποφάσεις Flachglas Torgau (C-204/09, EU:C:2012:71, σκέψη 36) καθώς και Solvay κ.λπ. (C-182/10, EU:C:2012:82, σκέψη 27).

21 — Οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (ΕΕ L 143, σ. 56).

47. Δεν υφίσταται ούτε κάποιος ιδιαίτερος σύνδεσμος μεταξύ της οδηγίας ΟΠΕΡ ή της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές και του δικαιώματος προσβάσεως σε περιβαλλοντικές πληροφορίες ώστε να δικαιολογείται η εφαρμογή ειδικώς του αναφερόμενου σε εγκαταστάσεις ορισμού των εκπομπών. Μολονότι ευσταθεί ότι η οδηγία ΟΠΕΡ και τα αντίστοιχα τμήματα της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές συμβάλλουν στην εφαρμογή της Συμβάσεως του Ώρχους[22], εντούτοις οι διατάξεις της Συμβάσεως του Ώρχους που αναφέρονται σε εγκαταστάσεις έχουν σαφώς πιο περιορισμένο πεδίο εφαρμογής από ό,τι το δικαίωμα προσβάσεως σε περιβαλλοντικές πληροφορίες.

48. Επίσης, από μια προσεκτικότερη εξέταση της ρήτρας περί εκπομπών του άρθρου 4, παράγραφος 4, στοιχείο δ', της Συμβάσεως του Ώρχους καθίσταται σαφές ότι ο περιορισμός στις εκπομπές από εγκαταστάσεις αντιστρατεύεται μάλιστα τον επιδιωκόμενο σκοπό. Πράγματι, κατά τη διάταξη αυτή, κοινολογούνται πληροφορίες σχετικά με εκπομπές οι οποίες είναι σημαντικές για την προστασία του περιβάλλοντος. Το αν οι εκπομπές προέρχονται από εγκαταστάσεις είναι όμως άνευ σημασίας όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους. Ενδεικτικό παράδειγμα είναι οι εκπομπές που προέρχονται από τις μεταφορές[23]. Αντιστοίχως, στις κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της Συμβάσεως του Ώρχους, αμέσως πριν την παραπομπή στον ορισμό των εκπομπών που περιλαμβάνεται στην οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές, εκτίθεται επίσης η παρατήρηση ότι στο πεδίο εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών της Συμβάσεως πρέπει να εμπίπτει κατά βάση κάθε πληροφορία για εκπομπές[24].

49. Συνεπώς δεν ευδοκιμεί ούτε αυτό το επιχείρημα.

Β — Επί των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της Συμβάσεως TRIPS

50. Με το τρίτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι στις σκέψεις 44 και 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν ελήφθησαν επαρκώς υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων καθώς και η Σύμβαση TRIPS. Με τις σκέψεις αυτές το Γενικό Δικαστήριο αρνήθηκε να ερμηνεύσει τη ρήτρα περί εκπομπών αντίθετα προς το γράμμα της προκειμένου να συνάδει με τα θεμελιώδη δικαιώματα και με τη Σύμβαση TRIPS. Παρεμπιπτόντως, η εκ πρώτης όψεως «τραχεία» διατύπωση του οικείου αποσπάσματος ακολουθεί το πρότυπο της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση Interseroh Scrap and Metals Trading, η οποία είχε ως αντικείμενο το ζήτημα αν οι υποχρεώσεις πληροφορήσεως στον τομέα της μεταφοράς αποβλήτων πρέπει να περιοριστούν για λόγους εμπορικού απορρήτου[25].

51. Οι επικρίσεις της Επιτροπής κατά των σκέψεων αυτών απορρέουν από εσφαλμένη ανάγνωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Στην πραγματικότητα, με τα όσα εκθέτει το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις αυτές, αιτιολογεί απλώς τη διαπίστωση ότι η ρήτρα περί εκπομπών εισάγει νόμιμο τεκμήριο υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών οι οποίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί όμως το τεκμήριο αυτό, παρά μόνο βάλλει κατά του εύρους εφαρμογής που το Γενικό Δικαστήριο αποδίδει στη ρήτρα περί εκπομπών[26]. Στο πλαίσιο όμως αυτό, ήτοι στις σκέψεις 47 έως 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν εξετάζει ούτε τη σύμφωνη με τα θεμελιώδη δικαιώματα ερμηνεία ούτε τη Σύμβαση TRIPS. Τούτο θα μπορούσε να στοιχειοθετεί νομικό σφάλμα, το οποίο όμως η Επιτροπή δεν επισημαίνει παρά μόνο με έμμεσο, το πολύ, τρόπο.

22 — Βλ. αιτιολογική σκέψη 27 της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές.

23 — Βλ. ήδη προτάσεις μου στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. (C-266/09, EU:C:2010:546, σημείο 90).

24 — Ebbesson κ.λπ., βλ. υποσημείωση 18, σ. 88.

25 — Απόφαση Interseroh Scrap and Metals Trading (C-1/11, EU:C:2012:194, σκέψη 44).

26 — Βλ. σημεία 29 και 30 καθώς και 34 της αιτήσεως αναιρέσεως.

52. Στην πράξη πάντως ακόμη και αυτή η (έμμεση) αιτίαση δεν θα ευδοκιμούσε. Πράγματι, το συμφέρον του κοινού να πληροφορηθεί τον τρόπο που μπορεί να θίγεται από εκπομπές και ιδίως τους κινδύνους που αυτές εγκυμονούν για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον υπερισχύει κατά κανόνα των εμπορικών συμφερόντων των επιχειρήσεων που ωφελούνται από την έκχυση.

53. Η ενδεχόμενη προστασία των συμφερόντων αυτών βάσει θεμελιωδών δικαιωμάτων [27] ή βάσει του άρθρου 39 της Συμβάσεως TRIPS δεν μεταβάλλει το ανωτέρω συμπέρασμα. Ειδικότερα, η προστασία την οποία παρέχουν τα νομικά αυτά καθεστώτα είναι δυνατό να περιοριστεί χάριν υπέρτερων συμφερόντων [28].

54. Εάν έπρεπε η εν προκειμένω αναγκαία στάθμιση συμφερόντων να διεξάγεται ως προς κάθε συγκεκριμένη αίτηση παροχής προσβάσεως, θα ήταν αναμενόμενο ότι οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις θα υπερασπίζονταν με σθένος τα συμφέροντά τους. Τούτο θα μπορούσε να προκαλέσει σημαντικό φόρτο εργασίας στις αρμόδιες υπηρεσίες και θα ενείχε τον κίνδυνο η δημοσιοποίηση τέτοιων πληροφοριών να μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μετά από μακροχρόνιες και πολυδάπανες δικαστικές αντιδικίες. Τέτοιος κίνδυνος θα λειτουργούσε πιθανώς αποτρεπτικά για τους περισσότερους ενδιαφερόμενους. Προκειμένου να αποφευχθούν τα μειονεκτήματα αυτά, ο νομοθέτης είχε τη δυνατότητα να προκαταλάβει την εν λόγω στάθμιση υιοθετώντας τη ρήτρα περί εκπομπών.

55. Είναι αληθές ότι, κατά τον τρόπο αυτό, δεν είναι πλέον δυνατή η στάθμιση μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή δεν είναι πρωτόγνωρη για τη νομοθεσία της Ένωσης που διέπει την πρόσβαση σε έγγραφα. Αντιθέτως, το Δικαστήριο επανειλημμένως παρέλειψε να προβεί σε έλεγχο της συγκεκριμένης επιμέρους περιπτώσεως και δέχθηκε γενικής ισχύος τεκμήρια [29]. Μολονότι τα τεκμήρια αυτά αφορούσαν σε όλες τις περιπτώσεις την άρνηση της προσβάσεως, ωστόσο θα ήταν εξίσου δυνατή και η ύπαρξη τεκμηρίων υπέρ της προσβάσεως.

Γ — Επί της νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

56. Με το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή βάλλει κατά των σκέψεων 38, 40 και 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Στις σκέψεις αυτές το Γενικό Δικαστήριο δεν συνεκτίμησε επαρκώς τη σχέση μεταξύ του δικαιώματος προσβάσεως σε έγγραφα, ιδίως της ρήτρας περί εκπομπών, και των ειδικότερων διατάξεων της νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

57. Ομοίως και η αιτίαση αυτή πάσχει λόγω της ήδη καταδειχθείσας εσφαλμένης αναγνώσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, η Επιτροπή προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο, κατά τον καθορισμό του εύρους εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών στις σκέψεις 47 έως 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν συνεκτίμησε τη σχέση μεταξύ της ρήτρας περί εκπομπών και των ειδικότερων διατάξεων της νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

27 — Βλ. αποφάσεις Varec (C-450/06, EU:C:2008:91, σκέψη 49) και Interseroh Scrap and Metals Trading (C-1/11, EU:C:2012:194, σκέψη 43) καθώς και, επί της προστασίας δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, απόφαση του ΕΔΔΑ της 11ης Ιανουαρίου 2007, Anheuser-Busch Inc. κατά Πορτογαλίας (προσφυγή αριθ. 73049/01, Recueil des arrêts et décisions 2007-I, § 72).

28 — Βλ. αποφάσεις Nelson κ.λπ. (C-581/10 και C-629/10, EU:C:2012:657, σκέψη 81) και Križan κ.λπ. (C-416/10, Συλλογή, EU:C:2013:8, σκέψεις113 έως 115), καθώς και προτάσεις μου στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. (C-266/09, EU:C:2010:546, σημείο 95).

29 — Αποφάσεις Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2010:376, σκέψη 61), Σουηδία κατά API και Επιτροπής (C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, EU:C:2010:541, σκέψη 94), Επιτροπή κατά Agrofert Holding (C-477/10 P, EU:C:2012:394, σκέψη 64), Επιτροπή κατά Éditions Odile Jacob (C-553/10 P και C-554/10 P, EU:C:2012:682, σκέψη 123) καθώς και LPN κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 49).

58. Στο μέτρο που εξετάστηκαν οι ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ., ήτοι ιδίως υπό το πρίσμα του άρθρου 14 της οδηγίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, εξακολουθώ να φρονώ ότι με τις διατάξεις αυτές δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση η εφαρμογή της ρήτρας περί εκπομπών. Αντιθέτως, η ρήτρα περί εκπομπών πρέπει να συνεκτιμάται και στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 14 της οδηγίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα [30].

59. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή προστατεύει τα εμπορικά απόρρητα μόνο με την επιφύλαξη της εφαρμογής της οδηγίας για τις περιβαλλοντικές πληροφορίες, η οποία περιλαμβάνει παρόμοια ρήτρα περί εκπομπών που δεσμεύει τα κράτη μέλη. Είναι όμως ανεπίτρεπτη η διαφορετική ερμηνεία της ρήτρας περί εκπομπών που ισχύει για τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Κατά τα λοιπά, επισημαίνεται ότι αμφότερες οι ρήτρες περί εκπομπών θεσπίστηκαν σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο της οδηγίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

60. Πάντως, ο κανονισμός για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ο οποίος εκδόθηκε *μετά* τη θέσπιση της ρήτρας περί εκπομπών, τροποποιεί το νομικό καθεστώς, καθόσον το άρθρο 63, παράγραφος 2, αυτού καθορίζει ορισμένες πληροφορίες των οποίων η γνωστοποίηση θα υπονόμευε την προστασία των εμπορικών συμφερόντων. Μεταξύ αυτών καταλέγονται οι πληροφορίες σχετικά με την πλήρη σύνθεση ενός φυτοπροστατευτικού προϊόντος, προσμείξεις της δραστικής ουσίας, με εξαίρεση τις προσμείξεις που θεωρούνται σημαντικές από τοξικολογική, οικοτοξικολογική και περιβαλλοντική άποψη, καθώς και τα αποτελέσματα παρτίδων παραγωγής της δραστικής ουσίας, συμπεριλαμβανομένων των προσμείξεων (στοιχεία β′, γ′, και στ′). Πρόκειται ακριβώς για τις εν προκειμένω επίμαχες πληροφορίες.

61. Στην υπόθεση της κύριας δίκης εφαρμόζεται και ο κανονισμός για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 84, παράγραφος 1, αυτού, ο κανονισμός έχει εφαρμογή από τις 14 Ιουνίου 2011, όπως επιβεβαιώνεται με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 80, παράγραφος 5, που αφορά τις εκκρεμείς διαδικασίες εκδόσεως ή τροποποιήσεως αδειών. Η προσβληθείσα απόφαση δεν εγκρίθηκε αντιθέτως παρά μόλις στις 10 Αυγούστου 2011.

62. Τυπικώς, βάσει του άρθρου 63, παράγραφος 2, του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ο κατάλογος των άξιων προστασίας πληροφοριών δεν εμποδίζει την εφαρμογή της ρήτρας περί εκπομπών.

63. Πρώτον, δυνάμει του άρθρου 63, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ομοίως και ο κατάλογος ισχύει με την επιφύλαξη της οδηγίας για τις περιβαλλοντικές πληροφορίες, η οποία επίσης περιλαμβάνει τη ρήτρα περί εκπομπών. Συνεπώς πρέπει να ισχύει επίσης και με την επιφύλαξη του κανονισμού 1049/2001 σε συνδυασμό με τον κανονισμό για τη Σύμβαση του Ώρχους, οι οποίοι έχουν απλώς ως αντικείμενο την εφαρμογή της οδηγίας για τις περιβαλλοντικές πληροφορίες από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.

64. Δεύτερον, ο κατάλογος απλώς αποσαφηνίζει ποιες πληροφορίες εμπίπτουν στο προστατευτικό καθεστώς το οποίο ισχύει για ορισμένες εξαιρέσεις από το δικαίωμα προσβάσεως. Το ζήτημα αν οι πληροφορίες αυτές πρέπει παρ' όλα αυτά να δημοσιοποιούνται όταν συντρέχει υπέρτερο δημόσιο συμφέρον δεν προδικάζεται με τον κατάλογο αυτόν. Το ζήτημα ακριβώς αυτό ρυθμίζει η ρήτρα περί εκπομπών όσον αφορά τις περιπτώσεις πληροφοριών που αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον, θεσπίζοντας νόμιμο τεκμήριο περί συνδρομής υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος.

30 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Stichting Natuur en Milieu κ.λπ. (C-266/09, EU:C:2010:546, σημεία 81 και 82).

65. Μια τέτοια όμως προσκολλημένη στον τύπο προσέγγιση παραγνωρίζει ότι ο νομοθέτης, κατά τη θέσπιση του καταλόγου, τελούσε ασφαλώς σε γνώση του ότι οι πληροφορίες αυτές προκύπτουν σε συσχετισμό με την έγκριση φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Εάν θεωρούσε ότι οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται στο πλαίσιο της διαδικασίας εγκρίσεως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών διότι τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα προορίζονται να απελευθερωθούν στο περιβάλλον, τούτο θα σήμαινε ότι θα είχε θεσπίσει κατάλογο με πληροφορίες ιδιαζόντως άξιες εμπιστευτικής μεταχειρίσεως ο οποίος όμως θα στερούνταν πάσης πρακτικής αποτελεσματικότητας. Πράγματι, υπό την εκδοχή αυτή θα συνέτρεχε για τις πληροφορίες αυτές πάντοτε το τεκμήριο του υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος για διάδοσή τους. Όπως όμως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο νομοθέτης είχε σκοπό να θεσπίσει ρύθμιση στερούμενη πρακτικής αποτελεσματικότητας.

66. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο νομοθέτης υπόρρητα επανεκτίμησε την πρότερη στάθμιση μεταξύ των εμπλεκόμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών και συνακόλουθα εξειδίκευσε το εύρος εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών, συστέλλοντάς το.

67. Η επανεκτίμηση αυτή επιμένει ιδίως στην ανάγκη προστασίας των πληροφοριών που αφορούν την πλήρη σύνθεση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος και προσμείξεις που περιέχονται στη δραστική ουσία. Όπως εξέθεσε η Επιτροπή κατά την απόρριψη του αιτήματος παροχής προσβάσεως[31], οι πληροφορίες αυτές είναι ευαίσθητες ιδίως για τον λόγο ότι καθιστούν δυνατή την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη διαδικασία παραγωγής με αποτέλεσμα να διευκολύνουν τις απομιμήσεις. Κατά συνέπεια, η ως άνω επανεκτίμηση στην οποία προέβη ο νομοθέτης συνάδει με τη στάθμιση την οποία διενήργησε το Δικαστήριο στην απόφαση ABNA κ.λπ.[32].

68. Επομένως, η ρήτρα περί εκπομπών δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση των πληροφοριών που απαριθμούνται στο άρθρο 63, παράγραφος 2, του κανονισμού για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές πρέπει συνεπώς να λαμβάνεται απόφαση επί τη βάσει σταθμίσεως σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 1049/2001 και το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού για τη Σύμβαση του Ώρχους.

69. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο καθόρισε εσφαλμένως το εύρος εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών διαπιστώνοντας στη σκέψη 75 ότι αυτή καταλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις προσμείξεις που περιέχονται στη δραστική ουσία και σχετικά με τη σύνθεση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που αναπτύχθηκαν από τις επιχειρήσεις.

70. Ορθό θα ήταν, αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο να είχε αποφανθεί ότι οι πληροφορίες αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ρήτρας περί εκπομπών και να είχε κατά συνέπεια απορρίψει τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως. Ως εκ τούτου, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

Δ — Επί της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

71. Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, αν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.

31 — Βλ. σημείο 21 ανωτέρω.

32 — Απόφαση ABNA κ.λπ. (C-453/03, C-11/04, C-12/04 και C-194/04, EU:C:2005:741, σκέψεις 82 και 83).

72. Η Stichting Greenpeace και η PAN προέβαλαν δύο λόγους ακυρώσεως τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε. Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως βάλλουν κατά της αποδοχής από την Επιτροπή της εναντιώσεως της Γερμανίας στη δημοσιοποίηση των επίμαχων εγγράφων. Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως προβάλλεται η αιτίαση ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε αν συνέτρεχε συγκεκριμένη διακινδύνευση των οικονομικών συμφερόντων των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων λόγω της δημοσιοποιήσεως των επίμαχων εγγράφων.

73. Κανένα από τα δύο αυτά ζητήματα δεν αποτέλεσε αντικείμενο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου και ιδίως δεν έγινε αναφορά σε αυτά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τα επίμαχα έγγραφα, ενώ το Δικαστήριο όχι.

74. Συνεπώς, φρονώ ότι η υπόθεση δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση.

75. Σε περίπτωση ωστόσο που το Δικαστήριο, παρά τα ανωτέρω, αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, φρονώ ότι, στο πλαίσιο της εξετάσεως του τρίτου λόγου ακυρώσεως, είναι κρίσιμο ένα στοιχείο στο οποίο η Επιτροπή δεν αναφέρθηκε στην απόφασή της περί αρνήσεως παροχής προσβάσεως. Συγκεκριμένα, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβληθείσας αποφάσεως της Επιτροπής, τα επίμαχα δεδομένα υφίσταντο από 20 και πλέον ετών. Είναι συνεπώς αμφίβολο κατά πόσον παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις σύγχρονες μεθόδους παρασκευής των ενδιαφερόμενων παραγωγών. Επιπλέον, στο διάστημα που μεσολάβησε, οι ανταγωνιστές μπόρεσαν ήδη, βάσει του πράγματι πωληθέντος προϊόντος, να αναλύσουν ενδελεχώς τη σύνθεση και τις προσμείξεις, συνάγοντας εξ αυτών τις μεθόδους παρασκευής. Συνεπώς, φρονώ ότι η αιτίαση την οποία προβάλλουν η Stichting Greenpeace και η PAN Europe με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως είναι καθόλα εύλογη.

VII – Πρόταση

76. Κατόπιν τούτων, προτείνω στο Δικαστήριο να εκδώσει την εξής απόφαση:

1) Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 8ης Οκτωβρίου 2013, Stichting Greenpeace Nederland και PAN Europe κατά Επιτροπής (T-545/11, EU:T:2013:523).

2. Απορρίπτει τον δεύτερο λόγο της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησαν η Stichting Greenpeace Nederland και η Pesticide Action Network Europe (PAN Europe).

3) Αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί του πρώτου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

4) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.